

срамынтынхъ: ☠ :,, —

Ико не подобаетъ кльноу-
штннмъ сѧ нн нно уто
иаӡыкъмъ съгрѣшаж-
штемъ и тѣлъмъ комъ-
катн: аште во вагранн-
цж цѣскоуо. къто съ-
ликиетъ роуками сквь-
рннама прнгатн. то ка-
ко тѣло влдѹне прнн-
мемъ. въ лзыцѣ нєун-
|с|тѣ соуше: ,, —

Ико не подобаетъ оу|мь|-

ѹшадаго плакатн. нъ жн-
воуштааго въ грѣсѣхъ
и въ нєудланн:,, —

Ико аште о грѣсѣхъ боли-
мъ и пеуалоуимъ сѧ: отъ-
сѣкаемъ грѣховыноуиж
грѣдѹнж и малоу и велї-
коу. се же мн помынте
прнено. да о грѣсѣхъ тъ-
чъж болитъ. а о иномъ нн
о ченъже |: ☠ :,, —|

Ико аште наоукъ наликиши
о грѣсѣхъ. наложи на нъ

страдхъ вжнн и монкы вѣ-
уныга· и прѣодолѣши

вѣлко: „,

Ико аште съгрѣшитъ кто
и поскѣрбнтъ· грѣхъ по-
треѣнилъ и есть· раздрѣ-
ши влаги· и отъкоуд⁸
се гавѣ· отъ проштенія
гна· и нномъ во съгрѣши-
въшнми веѣдоуа глаа-
ше· грѣха дѣла малъ-
ми нѣуными опеуалихъ
и· и видахъ яко опеуда-

ли са· и отиде драхла· и ис-
цѣлихъ болѣзни иего: „,

Ико искони бѣ болѣзни уло-
вѣкоу приуета· не тома
иего ии монуа: иъ цѣломъ-
дрина и твора и кажа и: „,

Ико и попоуштеніе напа-
стьми· отъ промысла
вжнга вываєть: „,

Ико и се доброма дѣтель и-
сть· иже прыпѣти иище-
тоу оудовъ съ радостн-
иј и отъ праудьни-

89

Хъ кръмнти сѧ твоу-

довъ: ☘ :,, —

Ико толъмѣ дръжнть єтъ:

тако не гноушати сѧ грѣ-

шъинкъ· тако тѣхъ дѣ-

ла прнде· и расплатиє и

съмрътъ пострада· и не

прнде праведъинкъ прн-

зъватъ· и тъ грѣшъинкъ

на покаяниє:,, —

Ико гъ нашъ ніс хъ· жесто-

ко и съмѣрено житниє про-

нде· алъуда и твоуждат

89v

сѧ· и не наикда къде глады

подъклоннти· на наше

наказаннє:,, —

Ико къто везъ алъубы а-

луд· игда брашнты наслад-

жаетъ сѧ· грѣха же не въ-

коушаетъ· и си онога оу-

ниши алъуба:,, —

Ико наустъкъ и есть въсѣ-

мъ блгынмиъ алъуба· Та-

ко поутъ и есть въсѣмъ злгынмиъ|

пншта: ☘ :,, —

Ико пншанцѧ въсънааго го-

рнн юстъ: ☩ : „ „

Ико югда оуслышиши съ-
мъртъ дшн· не помыслн
дшн оумиратн вестъмър-
тьна бо юстъ· нъ разоу-
лиеван дшн грѣхъ и мон-
кты: ☩ : „ „

Ико не тъ юстъ богатъ мъ-
нога наимѣа: нъ тъ иже мъ-
нога не турбокуетъ ии оу-
богъ юстъ тъ иже мъно-
га не имать· нъ тъ иже
мъногыи хъчуетъ: „ „

Ико не подобаетъ юуднти
сѧ добротѣ женъстѣн·
нъ помыслнти ю авни
вольноу и състарѣвъшж
сѧ· и глатн къ себѣ· помы-
слн окааньне уеноу сѧ үү-
диши· калоу и прахоу и
попелоу: „ „

Ико да написаиетъ сѧ въ тво-
иин мъисли въсегда· въто-
рааго прншествніа· соу-
дини гър|г|ыи на прѣстолѣ
сѣдлштл: кннгы отъ-

вързаны· дѣла таини-
я облѹдима: любодѣла-
ния татъеты· гравленн-
я лихоманниа· хоулы
клеветы ӡависть: си
весь помыслы и къ смигъ·
огна несътрыпнидао:
ѹѣка клокочштна·
и тьмалин агглты окрьстъ
прѣстола прѣстолашта·
и улѹскъ въесь родъ испы-
тиемъ· „ —

Н слово ѿ створенїи хъ:

дажшта· отъ праведни-
къ грѣшнин разлоѹде-
мин· и напрасно тъгда грѣ-
шнинкомъ сълоѹде:-
ть сѧ: ♂ : „ —

Ико кротостъ праведа съ-
мѣреніе· покореніе лю-
бъвъ· и иже о бѣдахъ тѣ-
пѣніе· и прѹче· илнко
добрьша дѣтель иноуща-
иа ихъ· въ ибсънои цркство
въводатъ· корень же въ-
сѣмъ смигъ ӡнаєть сѧ

алъуъба: ♂ : „ „

Ико дша оугаждаюшти
члвкомъ. и т'ехъ славы
желаижшти. не оужъро-
ть цръства небесънаа-
го: ♂ : „ „

Ико нн юдниа полъзя на-
мъ отъ жестокааго жи-
тия. аште клеветы не
останеитъ сѧ. „ „

Ико велми можетъ объ-
штенне црквиное пома-
гати. аште сътъренъ-

ми срдцымъ ллтвы въ-
зносимъ: ♂ : „ „

Ико н'есть твоудъ остави-
ти гн'евъ опеуаливъшү-
оулю та. бол'езнъ оубо и-
сть иеже вражьдовати и
не миръ имѣти. кага бо-
л'езнъ молити сѧ и про-
сити благага съ оусърдъ-
иемъ даижштиому б'оу:
кага бол'езнъ иеже зъла
не рещти никомоу же:
кага съпона гонезноути

ρ̄ЬВЬНОСТИ И ЗАВИСТИ:
 КЪИ ТРОУДЪ ИСТЬ ИЖЕ
 АЖЕНТИ БЛИЖЬИЛАГО.
 КАГА ВѢДА НЕ ВѢШТАТИ
 СРАДЬНЬИХЪ СЛОВЕСЪ:
 НН КЛЕВЕТАТИ НН ОСОУЖА-
 ТИ НН ДОСАЖДАТИ. И КА-
 ГА ВѢДА НЕ КЛАТИ СЛ НДЕ-
 ЖЕ ЗАКОНОУ ПРѢСТОУП-
 ЛЕННИЕ ИСТЬ: НѢСТЬ
 НОУЖДА: „ „

Иако оуялаштааго а не тво-
 раштааго. осоуждають

ГДЫ: ♂ : „ „

Иако рече апъ: оуял иного
 сеbe не оуынши тако. иже
 творити оубо а иибхъ
 не оуынти. хоудоу имать
 мъздоу. подобають оу-
 бо шбои творити. иже бо
 врадуя врадужи сеbe и про-
 уди: „ „

Иако сеbe не могъи оуынти.
 и иибхъ наунаига оуынти.
 мъногы имать роугате-
 ла на сл: ♂ : „ „

Ико дъва разбога иесте. идн-
иъ иже съвлаунть съ оуко-
гааго. дроуғыи же иже не
одежетъ оукоагааго. а и-
мѣнии ииѣа. то иесть и-
стиньны разбонкъ:

Ико иегда оукоагааго ве-
демъ въ домъ сюон. и алъ-
уна напнтаемъ и нара
одежемъ. хса прнтахомъ
и напнтахомъ: „ „

Ико аште оукоагааго облѣ-
чешн. хса облѣчешн. въ-

ѣл же съвлауа. ха съвла-
униши: ♂ : „ „

Ико же рече г҃ь. не г҃аж ти ра-
здрѣши ми иишиштетоу:
ии боягатъства ми дароу-
и. ико швиштахъ тебе
дѣла. иъ хлѣба прошио и
рнзы хоуды. и малы оу-
тѣхъи алъкотъны. сего
дѣла морыи самъ сѧ къ-
рлинти. и швишадаа
прошж. и проѣдъ дверь-
ми твоими стояж роукъ

95

простъръ. желѣю бо напи-
тѣнъ въити товоиж. тѣ-
мъ ильже зѣло та лжелю.
тѣмъ и твоен трапезѣ
хочю. и тою сѧ оукрашж.
позорищю же въсѧ въ-
селеныя прѣстолаштию
проповѣмъ та. и въсѣмъ
пословашлющтии по-
какю къринтела сво-
иго: „ —

Ико того ради хѣсть съпо-
доби вълашнти въ апль-

95v

сѣниа оубогыи хѣзини.
настъ оууд. улвѣско вѣлѧ
попирати вѣнчанніе и
славоу: „ —

Ико подобаетъ оученкы
оуаштожмоу. съ мно-
гож хѣтростью и крото-
ктьж наставлath: „ —

Ико подобаетъ дѣрои и за-
вороу и оуздоу налагати
оустоми. да игда сѧ родж-
ть оутрѣ въ сѣдци лоука-
внин помыслн. зата-

96

рдн илъкъ иже о вънѣшъ-
нихъ исходъ: „ —

Рече гъ иго мое помазано и-
стъ. и верема мое лъгко:
уто бо лъгушъ изъика
въздържати. уто ли в-
лаженѣе доброчальна
оуста носити. уто же лъ-
гушъ братоу не зави-
дѣти. никынже троудъ
въноутръ тъуши изъика
съдрѣжати въ иестъствъ-
емъ уроузѣ: аки до-

96v

брю хранимоу не вѣстоу:
коуди же блгдатъ и си пы-
тати опасинѣ. „ —

Иже о житии праведныи-
хъ. и о потрѣбныиахъ слѣ-
жъвахъ. и иже о ближнин-
ми добрословни. да не по-
пльзнеши сѧ въ злобы и
стоудъ. ибра бо въсѣмъ
добральна: „ —

Рече пакы яко на клеветѹ
въсѧкого улвка не илѣ-
и. и въ отънин отъ себе по

ПРНТЪУН· ЛъСТИВА ОУСТА
И НЕПРАВЬДЫНЫ ОУСТЬ-
НЫ· ДАЛЕЧЕ СЪТВОРН ОТЪ-
КЕВЕ· ДОЛГЫ ВО НЕУСТИ-
ВЫНХЪ РАЗДРЖЕТЬ ГЪ·
И СЪТЬ МОУЖЖ СВОЯ ОУ-
СТЬНЫ· ОУВАЗНЕТЬ ЖЕ
ГЛАС СВОНХЪ ОУСТЬ: ,, —
ИАКО ПОДОБАЮТЬ МНОГО И-
СПЫТАНИЕ ИМѢТИ· И НЕ
ОТЪ СЛОУХА ОСОУЖАТИ
СЪГРѢШАЮЩАIA: ИИ ВЕ-
ЗЪ ОВЛНЧЕННЯ ОТЪВѢ-

ТЪ ИЗНОСНТИ: ,, —
И БЛЖЕНЫИ МОЕН ОГЛАША-
ЮМЪ СЪТЫИМЪ ДХЪМЪ· ОУ-
ЧАШЕ ГЛА: ,, —
СЛОУХЪ СОУЕТЬНХЪ НЕ
ПРНІЕМЛН ИИ НА КОГОЖЕ·
И БЛЖНЫИ ПАУЛЪ ВЪПНIE-
ТЬ· ТЪ ЖЕ ЧЬТО СОУДНШН
БРАТОУ· НІС ХСЪ ВЕЛА ОУЧЕ-
НИКОМЪ· И ОУУЖ НЮДЕНСКО
МОЖКСТВО· КНИЖНН-
КЫ НХЪ И ФАРНСЕА ГЛА-
ГОЛАШЕ: ,, —

Не осоуждайте да не осоуже-
ни боудетъ. Чьто бо рече
прѣже вѣкмене въсѣхъща-
иши соудна. Чьто варлашій
днѣ оного страшнааго.
Хоуеши ли соудна быти.
себѣ боуди и съвони граѣ-
холи. никтоже ти не бра-
нитъ. тако бо и граѣхы съв-
иа исправиши и ни иедни гъ-
принимеши вѣдъ. аште
ли ииѣхъ сѣда осоужде-
ши. больша себѣ вѣкмена

граѣховъ съвирати не чюи-
ши. того ради бѣжныи
дѣдъ глаше: ,, —
Оклеветаюштааго тан
ближънлаго съвиго се-
го изгонаадъ и проулат: ,, —
Ико клевештан къ тебѣ

на дроуга съвиго. подо-
бънъ есть закалающ-
омуя брата съвиго: ты
же аште послушаши
иего. шного заколенна
крохъ испииваишъ. объ-

шть вакъ разбон въмѣ-
нитъ Г҃. „,

Клеветници же не испра-
влялии· истиныи авла-
ють сѧ: „,

Ико иегда сърдечеши вин-
жънлаго своего· поусты
и лише мѣры· вѣнии
и и цѣлоуи съ многою
устью· и похвали и и-
гоже не имать· и иегда
разнедеши сѧ отъ него·
рѣцн о немъ вѣсѧ добра.

Ико идеже есть блазни: тѣ
есть паде потрѣба хра-
нити сѧ: „,

Ико въ тѣлеси блогдолж-
ьнѣ· разоумъ бѣни не
въсемлють сѧ: лжеви
свои тѣло паде душа: бѣни-
ю блгдати не полуучитъ „

Ико душною певаль съп-
рлатати можетъ и оутѣ-
шити· книжкыи хъ сло-
весъ сила: „,

Ико иже добрѣ глати и хва-

100

ЛНГН· НАУАЛО АЖБЬВЕ·
ТАКО ҃ЧЛК ГЛАТН И КЛЕ-
ВЕГАТН· ВРАЖЬДЫ И НЕ-
НАВИСТН· РАТН НАУАЛО
ВННА БЫВАЮТЬ: ,, —

Иако не подобають клатн
са· нъ тъкъмо в'брш-
ватн: ♂ :,, —

Иако иже стан'лиъ добр'к
съказають: ,, —

Иако по җемин смыкающа-
я са помыслы неправи-
лъ· да раславленне жи-

100v

ТННЕСКЫНХЪ НАШНХЪ ВЕ-
ШТНН ОТ'ВВРГЬШЕ· ПРО-
СТОУ ПР'ЕДЪ ВГ'ЬМЪ ПОСТА-
ВНТН В'ЗМОЖЕМЪ НАШЖ
ДШЖ· ИЖЕ ДОБР'К СТАТН И-
НО ННУБТОЖЕ Н'ЕСТЬ: НЪ
ИЖЕ ТАКО СТАТН УЛБ'КОУ
ПР'ЕДЪ ВГ'ЬМЪ· СТРАХ'МЪ
И ТРЕПЕТ'МЪ· СЪ ТР'ЕЗВО-
Ю И В'СТАВЛЕНОЖ ДШЕИЖ:,, —
Иако иже гнл помышлаютъ
страстн и досажденна·
въсажкоу напасть и гнб-

въ н зълобоу въстажноу-
ти можетъ. ,, —

Ико аште имашн избытъ-
къ дневыя потрѣбы:
твоѧ. иже есть пнтиа
и таденна. раздаван ин-
штнниа. иди съ дрѣзно-
венниемъ. приносити мо-
лнты гоу боу твоемоу: ,, —

Икоже самъ рече гъ. блже-
ни мѣстнин. тако ти по-
милованн боудоутъ: боу же
слава. нынѧ и прис: ,, —

сго василна како подоба-
иетъ улѣкоу выти: сю :,, —

Ако есть улѣкоу имѣти
паче всего жития:
да не пренегнти и-
мѣнии зѣло. иъ тѣле-
си въздѣржаннє. оудо-
брение поровоу. гласоу
оумленнє ї оудобрение:
ѣдение и пнтие безъ го-
вора съ оудѣржанніемъ:,, —

Прѣдъ старьци иѣлуанн-
и. прѣдъ мѹдрынин по-

102

слѹшаннє· съ тъуѣныи-
ми любъвь илѣти· съ
мънишннми лжеъвъно-
и съвѣшаннє· ,, —

Отъ пльтьскынхъ и любо-
сластынынхъ вештн
вѣгатн· мало глатн· а
множкѣи разоумѣватн·
не дѣрзоу бытн словъ-
ми· ии прѣбѣковатн въ
людъхъ· ,, —

Не скоро въ смѣхъ вѣпада-
ти· соромлжнвоу бытн·

102v

Долоу оун илѣти а --- го-
рѣ· не противоу отъвѣща-
ватн· ,, —

Послоушиливоу бытн до съ-
мѣрти· троужатн сѧ до
съмѣрти поминатн присно
страшное и въторое прї-
шествнє· и днъ съмѣрть-
ныи· ,, —

О надеждн радоватн сѧ·
молитн сѧ непрѣстань-
но· прн всемъ ба хвалитн·
|Е|ъ скърбъхъ тѣпѣти: къ

103

всѣмъ съмѣренou бытн·
величанна вѣгатн го-
вѣнноу бытн·,,
Блюстн срдце отъ помы-
слъ зълынхъ· съвиратн
нижнне на нѣсъхъ· за-
конъ хоронитн· любитн
Га всѣмъ срдцъмъ· и влї-
жьнлаго тако самъ сѧ·,,
И самомуу сѧ испытатн
о помыслехъ и о дѣлехъ
по всѧ днн :,,
Не опицатн сѧ лихъмн

103v

ѹкумн· и не искатн жи-
та лѣнивънхъ· иъ тѣкъ-
мо подражатн я стын-
хъ ѿцъ·,,
Радоватн сѧ съ неправль-
шими доброноровни·
и не заридѣтн· съ стра-
жжитнми страдатн·
и съ плачюштнми зѣ-
ло плакатн сѧ·,,
Осоуженоу бытн неже осоу-
дитн· ии же поноситн ш-
врашталюштж сѧ отъ

104

гρέχτъ: ♂ :,, ↪

Инколиже сеbe правъдъна
творицти· иъ гре́шъни-
ка сеbe имѣти прѣдъ вѣ-
мъ и улѣкты:,, ↪

Оуунти ненаказаныи·
оувѣштати малодѣшъны-
иа: слѹжити волынъи·
ногы свѧтъиихъ оумы-
вати:,, ↪

Странъиныхъ и братолж-
быи прилежати· съ иди-
новѣръиини мнѣ и-

104v

иѣти: ♂ :,, ↪

Сретицъ улѣкъ отъвраштал-
ти сѧ· книгы прѣданы-
иа поуントати· а въ съкоръ-
веныиа отиеноудъ не при-
ннцлати: ♂ :,, ↪

О ѿци и ѿнѣ и ѿѣли доусѣ
не пытати· иъ иднносоч-
штьноу ст҃ою тронцж съ
дѣзновенниемъ глаго-
лати: ♂ :,, ↪

Крыштати сѧ и есть лѣпо
такоже прилахомъ: и не

105

КЛАТН СА ОТИНОУДЬ· Н НЕ
ДЛАТН СРЕБРА СВОЕГО ВЪ
ЛНХВОУ· НН ОНОГО ННУЬ-
СОЖЕ НА ОУМНОЖЕННИЕ
ПНШТА: ,, —

Б'ЕГАН ПНІАНЬСТВА· Н ОТЪ
ПЕУДЛНН ЖИТНІА СЕГО:
Н Е ВЕС'ЕДОУН ЛОУКАЛИ О-
ТНН8ДЬ НН Ш КОМЬ ЖЕ
ГЛАТН: ,, —

Н ННКАКОЖЕ ПОСЛОУША-
ТН КЛЕВЕТАННІА: НЪ ВЪ-
СЕ СЪ НСПЫТАННІЕМЬ:

105v

ННКОМОУЖЕ СКОРО ГАТН
В'ЕРГЫ: ♂ :,, —
Н Е ТОЛН СА ГН'ЕВЪМЬ· Н Е БЫ-
ТН ДЬРЖИМОУ |П|ОХОТЬЖ:
Н Е ВЕЗ ОУМА ГН'ЕВАТН СА
НА БЛИЖЬНАЛГО: ,, —

СЛНЦЕ ДА НЕ ЗАНДЕТЬ О ГН'Е-
В'Е ВАШЕМЬ· Н Е ДЬРЖАТН
ГН'ЕВА НН НА КОГОЖЕ· Н Е
ВЪЗДАТН З'ЕЛА ЗА ЗЛО·
НН КЛЕВЕТГЫ ЗА КЛЕ-
ВЕТОУ: ,, —

НЪ ПАУЕ ПОХОУЛЕНОУ БЫТН

106

нєже хѹлнти: обидилюг
вѹйтн а не обидѣтн· отъ-
штетнти сѧ: а не отъ-
штетнти· „, —

Пауе же въсего достонть
уљкоу: въздрьжатн сѧ
отъ бесѣдъ женъскынхъ
и срамъннынхъ словесъ:
и мѣдъ во и жены отъбра-
штаютъ и съмыслыныа: „, —

Въ заповѣди не сътоужни-
ти си· иъ мъзды и пох-
валы отъ него умлатн·

106v

и вѣкунты жиžни жела-
ти и прніатн: „, —

Илиѣн бѣа прѣдъ очима·
вънноу: тако сноу отъ
въсего срдца и крѣпо-
сти и разумна лжбнти
бѣа· и тако рабоу болатн
сѧ· соумынѣтн и слоу-
жнти иемоу: „, —

Страхъмъ и трепетъмъ
спсенніе севѣ съдѣватн·
ахъмъ горѣтн и тештн
не лѣнаштн сѧ· швѣлъ-